

Hvordan kan man tenke seg et aktivt moment som endrer handlingens indre struktur og samtidig utvikler et høyt antall tråder mellom handlingene våre, både i oss som enkeltindivider og innen kollektive prosesser? Er det i det hele tatt mulig annet enn å forestillingens verden? Kan det finnes noe slikt?

Du setter igang en operasjon A, som møter en hindring B, som finner en vei A' rundt hindringen og merker en endring i hindringen slik at den blir en medspiller B'. Så forestill det at du går gjennom hele forløpet X, mentalt. Og deretter noterer hvordan det faktiske forløpet X' avviker. Du lærer.

Kroppen lærer: iakttagelsen lærer, fornuften lærer, men kan vi også lære intuisjon? Kan vi lære frihet? Dette er spørsmål som har opptatt meg endel under sommerens KUF-arbeid. Det er grunnlaget for en artikkel om kroppens fenomenologi, og noen eksperimenter med fermentering.

Sommerens KUF-arbeid har basis i et eksperiment med fermentering: jeg har kokt linser & bønner, tilsatt japansk *Natto* og latt dem stå til gjæring. Dette har jeg gjort av to grunner—jeg er interessert i 1) fermentering som en *modell*; 2) hvordan to ting kan gi noe *annet* enn de kan hver for seg.

Natto-basen inneholder en bakterie som heter *bacillus subtilis* og endrer proteinstrukturen i bønnene og frigjør vitamin K2. Jeg har selvsagt en idé om at teori er som *bacillus subtilis* i sitt forhold til praksis (som er bønnene). Dvs. at de sammen kan skape noe annet enn hver for seg, som er design.

Det kan ikke være overraskende at det er akkurat jeg som sier dette. Det som kan være mer overraskende er at jeg har tenkt på dette helt konkret: altså ikke som en metafor, men helt materielt; på en måte som vi nå kanskje står i en unik posisjon til å kunne forstå mer av. Hva kroppen kan...

På 1600-tallet hevdet en filosof—Spinoza—at vi vet svært lite om dette: hva kroppen kan gjøre. Han må jo ha hatt en anelse, siden han reiste spørsmålet. Selvom det opplagt handlet om praktisk filosofi, valgte han å utvikle hovedverket sitt som om fremgangsmåten var *geometrisk*.

Utifra tidens forståelse av geometri innebærer det at han også opptrådte som *landmåler*: dette har holdt seg inn i moderne tid—i Kafkas roman Slottet er hovedpersonen K geometer i betydningen landmåler. Vi vet aldri helt hva han måler, og selv er han usikker på oppdraget han har fra Slottet.

Spinoza måler også noe som er ganske subtilt, og det er umulig å bestemme hvor oppdraget kom fra: han var ekskommunisert fra det portugisisk jødiske samfunnet han kom fra, og han referer ikke til andre enn kort til sin franske kollega Descartes. Og da bare i konstruktivt kritiske ord.

Det er slikt som det er lett å overse fordi man har det rett under nesen. Man sier heller «hva har dette med geometri å gjøre?», overser poenget og kjemper seg gjennom teksten. Noe f.eks. Arne Næss gjorde i boken *Det frie mennesket*, og han får forunderlige og fantastiske ting ut av Spinoza.

Deleuze skrev også en liten bok om Spinoza. Han skriver—geometrien har et komplekst forhold til fantasien: på mange måter står geometrien, vinkelrett på *fantasien*, pga. *forestillingsevnen* som den dyrker/krever. Mon tro *forestillingsevnen* oppstår som et resultat av en bestemt fermentering?

Men blir ikke dette nettopp bare en metafor? Ikke dersom man tenker at kombinasjonen mellom tanke og handling er noe annet enn tanke og handling hver for seg. Det beror på om det finnes et ferment som tillater å kombinere dem slik. Og det er hva jeg tror jeg kan ha funnet frem til.

Det dreier seg om en *aktiv modell* som jeg kaller HEX—etter tallet 6. Den handler og virker i det kaller mellomlandet: et grenseland mellom teori og praksis, logikk og matematikk, filosofi og vitenskap, og låner seg til å lokalisere forholdene i feltet, slik som arkitekter gjør det i befarings.